

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII
MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

11.09.2024 nr.04/2-8302
La nr. 21-02/2873

**Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Cancelaria de Stat**

Cu referire la proiectul legii cu privire la unele măsuri de sprijin a fermierilor în legătură cu seceta din anul 2024 (**număr unic 775/MAIA/2024**), analizând materialele aferente proiectului expediate de autor (textul proiectului, nota de fundamentare, avizele și tabelul de sinteză) comunicăm următoarele.

1. În conformitate cu art. 33 alin. (6) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, „(6) În urma avizării și consultării publice, autorul proiectului actului normativ întocmește sinteza, care include obiecțiile și propunerile autorităților publice și recomandările reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele prevăzute în anexa nr. 2”. În acest sens, în urma analizei avizelor recepționate și a tabelului de sinteză au fost identificate observații care nu au fost incluse și comentate în tabelul de sinteză (observația din avizul BNM din pct. 4, referitoare la art. 2 din proiect - „referitor la noțiune de „creditor”, este necesară excluderea textului „și ale organizațiilor de creditare nebancare din străinătate” deoarece *Legea nr. 1/2018 nu prevede astfel de entități pe teritoriul Republicii Moldova. Totodată, pentru ajustarea terminologiei cu cea utilizată în Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, propunem, după cuvântul „băncilor”, completarea cu cuvintele „din alte state”*). În acest sens, atragem atenția asupra necesității includerii acesteia în tabelul de sinteză cu expunerea opiniei autorului proiectului pe marginea acesteia (chiar și dacă ajustările respective au fost operate în textul proiectului).

2. În contextul definiției oferite pentru noțiunea de „creditor” la art. 2 din proiect sesizăm că aceasta include atât băncile, organizațiile de creditare nebancară, cât și asociațiile de economii și împrumut. Reieșind din considerentul că contractele de credit sunt specifice activității băncilor și organizațiilor de creditare nebancară, iar asociațiile de economii și împrumut încheie în acest sens contracte civile de împrumut, considerăm că este judicios a se realiza o reflectare uniformă a acestui aspect pe tot parcursul textului proiectului. Așadar, se propune ca cel puțin în cuprinsul definiției noțiunii de

„debitori” de la art. 2, la art. 3 lit. a), după cuvântul „credit”/„credite” să fie incluse cuvintele „împrumut” și corespunzător „împrumuturi”. Corelativ la art. 4, după cuvântul „împrumuturilor” se va include cuvintele „și creditelor”. În cazul celorlalte prevederi din proiect cu un conținut similar, asupra oportunității completării date se va decide de către autorul proiectului.

3. Cu referire la prevederile art. 3 lit. b), prin prisma observației formulate de BNM referitor la cazurile când sunt vizate terenurile agricole cu o suprafață mai mică de 10 ha, remarcăm că ambiguitatea sesizată de BNM persistă în continuare în textul proiectului de lege. Prin urmare, cu referire la prevederea de la art. 3 lit. b) „(...) Suprafața prelucrată se probează prin raportul 4-AGR sau certificatul emis de către primar, în cazul debitorului care posedă terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha;” urmează a se explicita dacă atât raportul 4-AGR cât și certificatul emis de către primar vin să probeze suprafețele prelucrate ale unor terenuri cu destinație agricolă cu o suprafață mai mică de 10 ha sau doar certificatul emis de primar va proba suprafețele pentru terenurile mai mici de 10 ha, iar rapoartele 4-AGR vor proba, corespunzător, suprafețele prelucrate pentru terenuri cu o suprafață mai mare de 10 ha.

La art. 3 lit. b) al doilea alineat, întru corectitudinea redactării, referința la ordinul ministerului agriculturii și industriei alimentare și ordinul ministerului afacerilor interne” se va substitui cu referința la ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare și ordinul ministrului afacerilor interne or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. k) din *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate* ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale.

4. Cu referire la prevederea de la art. 3 lit. c) din proiect („c) în 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei Legi, a notificat toți creditorii despre cazul de afectare a culturilor agricole. Notificarea se va realiza prin intermediul unei comunicări scrise (în formă liberă) care cumulează lista tuturor creditorilor și a datoriilor aferente, astfel asigurând transparența în procesului de negociere;”) atragem atenția că aceasta conceptual nu poate fi susținută deoarece ea potențial poate bloca pentru un interval de timp întregul mecanism prevăzut de legea dată.

Astfel, atragem atenția că proiectul de lege conține o normă care consacră un efect juridic ce operează de drept din momentul intrării în vigoare a legii. Este vorba despre prevederea de la art. 4 ce stabilește că „Art. 4. **În raport cu debitorii prevăzuți la art. 3, se suspendă de drept pe un termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Legi obligația de plată a datoriilor restante acumulate, precum și a ratelor**

scadente aferente împrumuturilor, reprezentând rate de capital, dobânzi, comisioane și penalități, datorate de debitori în anul 2024 către creditori până la data intrării în vigoare a prezentei Legi.”. Pentru a se asigura aplicabilitatea acestei norme este necesar ca, la momentul punerii ei în aplicare, subiecții concreți care cad sub incidența ei să fie posibili de identificat. Or, în situația în care art. 3 lit. c) din proiect consacră un criteriu de identificare a subiecților care urmează a se realiza într-un anumit termen de la data intrării în vigoare a legii (30 de zile de la data intrării în vigoare a legii) este evident faptul că nemijlocit la momentul publicării legii și intrării ei în vigoare nici unul din subiecții vizați de legea data nu va putea proba întrunirea cerinței date, urmând ca ei între timp să asigure notificările respective către creditori. Prin urmare, prevederea de la art. 4 de facto va fi fără efect pentru subiecții legii până în momentul când aceștia vor putea proba efectuarea notificării. Așadar, dat fiind faptul că prevederea de la art. 3 lit. c) poate altera întregul concept al proiectului de lege, aceasta urmează a fi exclusă din proiect, cu păstrarea exclusivă a obligației de notificare a creditorilor în conformitate cu prevederile existente la art. 5 din proiect.

În contextul acestei remarci, eventual este necesar a se intervine în cuprinsul art. 5 din proiect după textul „prezentei legi,” cu textul „sub sancțiunea decăderii din drepturile prevăzute de aceasta,”. Totodată, se va asigura și o ajustare a prevederii de la art. 5 ce face referință la „art. 3 lit. a)-c)”, prin substituirea acesteia cu referința la „art. 3 lit. a) și b)”, or, la momentul actual debitorii vizați de lege aparent sunt puși în o situație în care la notificarea realizată în conformitate cu art. 5 urmează să anexeze o dovadă a realizării unei notificări în conformitate cu art. 3 lit. c), ceea ce este un nonsens.

5. În contextul intervenției realizate în cuprinsul art. 3 lit. a) din proiect prin care s-a stabilit expres intervalul de timp în care au fost încheiate contractele vizate de lege (1 septembrie 2023-1 septembrie 2024) urmează a se analiza necesitatea unor ajustări corespunzătoare și în cuprinsul celorlalte prevederi din proiect care fac referință la momentul încheierii contractului sau după caz a datorării plății „până la data intrării în vigoare a prezentei legi” (art. 4, art. 7 lit. a), art. 9 din proiect).

6. Cu referire la prevederea de la art. 6, ajustată în conformitate cu observația nr. 6 din avizul BNM, atragem atenția că în formula actuală aceasta conține formulări inconsecvente din punct de vedere a dreptului civil, nefiind clar diferența practică dintre „suspendarea obligației de plată” și „prelungirea obligației de plată”. Totodată, din formula actuală existentă la art. 6 („*Art. 6 Suspendarea a obligațiilor de plată prevăzute la art. 4, precum și prelungirii/renegocierii obligațiilor date pentru un termen mai mare de 6 luni se poate realiza prin intermediul inițierii de către debitori a negocierilor cu*

*creditorii acestora, cu încheierea subsecventă a unor acorduri adiționale la contractele prevăzute la art. 3 lit. a).”) aparent se creează impresia că prin norma respectivă se are în vedere suspendarea obligației de plată și **suspendarea prelungirii/renegocierii obligației**, ceea ce este vădit contrar ideii generale a proiectului. Așadar se impune o reformulare a art. 6, după cum urmează: „**Art. 6 -Suspendarea obligațiilor de plată prevăzute la art. 4 pentru termene ce excedează termenul de 6 luni, precum și o renegociere a obligațiilor date se poate realiza în baza acordului părților prin intermediul inițierii de către debitori a negocierilor cu creditorii acestora, cu încheierea subsecventă a unor acorduri adiționale la contractele prevăzute la art. 3 lit. a).**”*

7. Cu referire la prevederea de la art. 7 lit. a) din proiect, remarcăm faptul că aceasta este superfluă în contextul existenței prevederii de la art. 6 din proiect, care redă identic aceeași idee. În plus, atragem atenția că această prevedere de la art. 7 lit. a) (cât și prevederea de la art. 6) în esență nu constituie o derogare de la prevederile Codului civil, or anume prin intermediul Codului se dispune cu valoare de principiu posibilitatea părților ca prin acorduri adiționale să modifice unele efecte ale contractelor încheiate anterior (art. 996 din Codul civil stabilind următoarele: „*Contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților, dacă legea nu prevede altfel.*”). Prin urmare, prevederea de la art. 7 lit. a) din proiect urmează a fi exclusă.

8. Cu referire la prevederea de la art. 11 din proiect într-o manieră similară urmează a fi reexaminată utilizarea noțiunilor de „prelungire” și „suspendare” a obligației de plată.

9. La Nota de fundamentare, compartimentul „Obiectivele urmărite și soluțiile propuse” urmează a se atrage atenția că soluțiile propuse în proiect nu corespund soluțiilor indicate în textul legii (a se vedea prevederile art. 3).

Ministra justiției

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2024.09.11 14:12:12 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

